

[Hya il xcaltin frqi](#)

Xcalt insann faliyyt dairisini kiildir, onun n problemlr yaradr. sl hya is eyibli bir i grn insann keirdiyi haldr

AranNews- Sual oluna bilr ki, insan yalnz insandan, yoxsa Allahdan da hya etmlidir? vvla, myyn olmaldr ki, grln i n drcd irkindir? kincisi, insan grdy irkin i n drcd diqqtli olub? Bu irkin i kimin qarsnda ba verib? Allahn hzurunu hiss etmyn zif imanl insanlar adtn, Allahdan xcalt kmir. nsan o zaman xcalt kir ki, onun bu irkin iini grn olsun nsan Allahn hr yerd hazr olduunu bils d bu hzur insan gnah fikrindn dandrmr. nsan Allahn zmtini drk etdiyi qdr d Ondan xcalt kir

Allahn zmtindn qafil insan, adtn, vzifli, gcl adamlarn qarsnda shv yol verdikd daha ox xcalt kir. Amma bir oxlar da imkanszlardan, uaqlardan qtiyyn kinmirir. gr zmzd bel bir hal mahid ediriks hkmn tvb etmliyik. Bel tvblr rvaytd «hya tvbsi» adlandrlmdr mam Rizan () ziyart etdikdn sonra oxuyuruq: «Hya istifar edirik». Allaha diqqt edib z irkin iin gr insan tvb edrs bu xalis tvblrdn olar. Allahn zmtini drk edn insan Onun gstriini pozub xcalt kmy bilirmi? Demk, n stn hya Allahdan ediln hyadr. Biz inanrq ki, gizlind v akarda iki nzarti mlyimiz var. Btn irkin ilimizdn xbrdar olan bu iki mlkdn xcalt kmliyik. Bir mhm nqt d var: Alt paltarla cmiyyt arasna xmaq pis idir. Amma insan evd tk oldu zaman Allahn hzurunda olduunu dnrk alt paltarda qalmaqda kinmsin ehtiyac yoxdur. Msln, mumi hamamda baqalarndan xcalt kmk tbii olsa da kimssiz yerd yuyunarkn Allahdan xcalt kmk yersizdir. nki paltar insan nzri n manedir

Da divar arxasndak insan grn Allah n libas mane deyil. nsan Allahdan o zaman xcalt kmlidir ki, zn zlm edrk ilahi qanunlar pozur. nsan n btn hallarda Allah xatrlamaq faydaldr. Musa peymbr () Allaha rz edir ki, Prvr digara, el hallar var ki, mn sni dnmy xcalt kirm. Allah-tala buyurur: «Mni dnmk he halda pis deyil» («Biharul-nvar», cild 13. «suli-kafi» cild 2, sh. 106.). Allahn irkin hesab etmdiyi he bir i gr xcalt kmk lazmdir deyil Xsusi il rl-arvad arasndak mnasibtlrd xcalt yersizdir. Hya n stn, n dyrli insani siftdir. nki mhz hya sbbindn insan bir ox irkin ilrdn yaxa qurtarr. Rvaytd buyurulur: «Hyas olmayann «iman yoxdur» («ura» sursi, ay 23.); «Dini olmayann hyas yoxdur

Hya mfhumu xcalt mfhumundan tamamil frqlnir. Xcalt insann faliyyt dairisini kiildir, onun n problemlr yaradr. sl hya is eyibli bir i grn insann keirdiyi haldr. Hya yaln z xsiyytini qiymtln dirn insanlarda olur. Onlar kiik bir nqsana yol verdikd z xsiyytlrini itirmkdn qorxurlar

.kinci bir trfdn, hya xlaqi bir sift olaraq yaxn pisdn ayrr Qeyd etdik ki, ifrat v tfrit pis, etidal (orta hdd) is yaxdr. Bzn insan yax bir ii eyib hesab edir. Mllim sual verm k istyn tlbni nzrinizd canlandrn. Onun qlbi titryir, rngi aarr. N n bu hala ddyn sorusanz, deyr ki, xcalt kirm. Ona gr d bel bir msl mhurdur: «Bilmmk eyib deyil, .sorumamaq eyibdir». oxlar cmiyyt irisind qsurlu grnr dey danmr

Hrtrfli bacarq n mq v tkrara ehtiyac vardr. nsan zn tln ed bilr ki, mn ktl irisind dana bilr v sad danq sulu semkl mvffq ola bilrm. Qti kild dey bilrik ki, uyun hallarda xcalt kib susmaq ?pisdir. Bel xcalt insan tkml yolundan saxlayr. Ax sual vermyn tlb n yrn bilr nsan «bilmirm» demyi d bacarmaldr. gr bunu bacarmrsa daha byk nqsanlara yol verrk .yalan danb camaat azdra bilr. Yersiz xcalt gr ktlni azdranlar btn ktlnin gnahna rikdirir mam Sadiq () buyurur: «Siz verilmi sualn cavabn bilmirsiniz, deyin ki, bilmirm!» Mrhum .llam Tbatbai z tlbirin «bilmirm» demyi yrdn byk ustadlardandr

Demk, utancaqlıdan vacib ri mslni yrnmmk, «bilmirm» demkdn utanaraq yanl cavab vermک olduqca pis xlaqi siftrlrdir. Diqqt edin, gr insann z eybini gizltmsi onun z v cmiyyt n zrrli olmazsa daha yax olar ki, bu eyib gizli qalsn. Msln, illrc qabaq irkin i yol vermi .adam bu ii xatrlayanda xcalt kir. Baqalarnn ona bu ii xatrlatmas yol verilmzdir